

CONTOUR GALLERY

Paco Dalmau
Memories of a Dune

Memories of a Dune

recente werken uit de
serie Evolution

— schilderkunst en sculptuur
als dragers van tijd.

Evolution 40 XVII

Paco Dalmau toont
gelaagde wereld van
identiteit en herinnering.

Rotterdam, mei 2026 — Deze lente markeert een dubbel hoogtepunt voor *Paco Dalmau* (Rotterdam, 1978): de Spaans-Nederlandse beeldend kunstenaar presenteert nieuw werk tijdens de kunstmanifestatie Art Island én opent zijn eerste solotentoonstelling in Contour galerie. Centraal staan recente werken uit: memories of a dune onderdeel van zijn doorlopende serie *Evolution* — een reeks die de grenzen tussen schilderkunst en sculptuur opzoekt.

Sinds 2020 werkt *Dalmau* aan *Evolution*: gelaagde wandobjecten die ontstaan door een intensief proces van overschilderen, schuren en opnieuw opbouwen. Eerdere schilderijen verdwijnen niet — ze blijven verborgen aanwezig onder nieuwe lagen verf en materie. Zo worden de werken hedendaagse palimpsesten: tastbare dragers van herinnering, tijd en transformatie.

In de nieuwste werken resoneren subtiele indrukken van zonlicht, zee en duinlandschappen — niet als letterlijke verbeelding, maar als atmosferische kwaliteit in kleur en compositie. *Dalmau* onderzoekt identiteit als iets dat voortdurend in beweging is: opgebouwd uit ervaringen, emoties en gelaagde herinneringen.

De dikke opeenstapeling van materiaal, pigment en hars verleent de werken een bijna architectonische dichtheid, terwijl tegelijkertijd een innerlijke, atmosferische ruimte voelbaar blijft. De vierkante composities onttrekken zich aan een vaste leesrichting en openen een vrije mentale ruimte waarin iedere kijker een eigen interpretatie kan ontwikkelen.

Evolution 90

Palimpsest

Sandra Smets

Voor Middeleeuwse monniken was de *palimpsest* vooral een kwestie van zuinigheid; door een tekst uit te wissen, weg te schrapen, konden ze kostbaar perkament hergebruiken. Dat gaf ruimte voor een betere, nieuwere tekst. Aan de schilderijen van Paco Dalmau is niet meteen te zien dat dit ook palimpsesten zijn: werken waarop hij telkens weer een laag verf aanbrengt, die deels wegschuurt, aanpast, waarna een volgende kleurlaag volgt en het proces opnieuw begint, tien tot vijftien tot twintig keer. Daardoor blijft het kunstwerk in ontwikkeling, net zoals al het andere in ons leven.

Deze serie, *Evolution* geheten, begon Dalmau in 2020. Hij was inmiddels al geruime tijd als kunstenaar actief maar telkens nieuw werk stapelt zich niet alleen fysiek op, vooral zijn hoofd voelde als een opslag waarin herinneringen aan eerdere werken plek innamen. Hoe schep ik iets waardoor ik ouder werk kan hergebruiken, vroeg hij zich af. En, is het niet mogelijk om dan de gelaagdheid van je geestelijke ontwikkeling ook in beeld te vertalen?

Zo begon *Evolution*. Een serie met als fysieke basis schilderijen uit eerdere series, waarvan hij de beeltenis fixeert met een transparante laag acrylaat of bioresin, die hij vervolgens afdekt

met steeds meer verflagen. Van daaruit ontstaat het palimpsest, want elke nieuwe laag bewerkt hij tot de juiste sporen opdoemen van wat daaronder schuilgaat. Net als de monniken van destijds brengt hij met zijn werkwijze iets over wat er intussen meer toe doet, iets wat past bij een volgende fase van waar hij dan in zijn kunstenaarschap staat. En net als bij sommige middeleeuwse palimpsesten schemeren eerdere lagen door, als verscholen geheimen of verre herinneringen.

Het mooie van palimpsesten is dat die geleefde ruimte kan dienen voor een denkbeeldige ruimte, alsof je er in gedachten kunt rondkijken. Dat is waar de werken van Dalmau toe uitnodigen en daarmee passen ze in een kunsthistorische traditie, die van de illusie van verf. Niet is het de illusionistische weergave van de tastbare ons omringende wereld, in plaats daarvan is het een ruimte die alleen daar in de verf zelf bestaat: een parallel universum met eigen wetten. Het was na de Tweede Wereldoorlog dat kunstenaars kozen voor abstracte kunst met die bedoeling: de blik van de toeschouwer naar binnen trekken, naar een parallel universum dat alleen daar in die verf bestaat. In de moderne schilderkunst werd dat soms een woeste wereld, zoals bij Jackson Pollock, andere keren spiritueel en ingetogen zoals bij Rothko of Still.

Een verschil met sommige van die kunst is dat de schilderijen van Dalmau geen eindeloze wereld insinueren: niet de suggestie van een venster naar iets wat zich mogelijk uitbreidt voorbij de grenzen van het object. Dalmau laat die grenzen samenvallen met de afkadering van het kunstwerk. Daarbinnen gebeurt het. Doordat ze vierkant zijn, is er geen leesrichting zoals we die gewend zijn bij horizontale of verticale schilderijen, de blik is geheel vrij – of stuurloos. Binnen dat vierkant is de ruimte waar je je blik in kunt laten rondwaren en, zoals dat bij mensen gaat, iets zien wat associaties losmaakt. Sinds de receptie-esthetica een begrip is geworden, weten we dat het niet langer aan de kunstenaar is hoe een toeschouwer kunst moet interpreteren, het is een driehoeksrelatie geworden: maker-kunstwerk-publiek. Daarin herkent die wellicht vredig harmonieuze vormen, misschien ongrijpbare vormen met een spirituele kosmische betekenis, of wellicht ziet die iets van zijn eigen *'plural selves'* weerspiegeld in de 'plural' identiteiten van de gestapelde en geleefde verflagen van dit werk – zoals ook wij gelaagde wezens zijn waar meer onder de oppervlakte schuilgaat.

Dat Dalmau die abstracte universa telkens afkadert, en dus geen denkbeeldige eindeloosheid insinueert, past bij de benadering van het schilderij als object. Dat basale gegeven, dat een schilderij ook gewoon een ding is, is sinds de conceptuele kunst van de jaren zestig en zeventig een idee dat geen vaste vorm heeft, maar wel een blijvende rol speelt. De illusie van de kunst wordt daarmee bevraagd, het schilderij in de fysieke omgeving beschouwd als een ding tussen de dingen. Bij de schilderijen van Dalmau is dat gegeven zelfs een zeer fysieke realiteit: objecten zijn het, zwaar, sculpturaal door de vele verflagen, die in de loop der tijden ingeklonken zijn tot een dichte materie.

Die sculpturaliteit deelt het werk van Dalmau met shaped canvases zoals van minimal artists (Frank Stella) en conceptualisten (Giulio Paolini), maar daar stond de sculpturaliteit of het concept zo voorop dat de verf zelf geen diepte meer prijs gaf – de schildersdoeken zijn er dingen tussen de dingen. Bij Dalmau sluit het een het ander niet uit. Want hoe fysiek en sculpturaal zijn werken ook zijn, ze blijven de schilder Kunstige opening bieden om er met je blik in te verzinken.

Immers, het zijn palimpsesten: telkens lagen opbouwen en deels doen verdwijnen als een manier om het verleden te koesteren en, in zekere zin, mee te nemen naar een volgende fase. Bij Dalmau tellen die lagen op tot de meerdere identiteiten die een kunstwerk in zich kan hebben, zoals dat ook geldt voor mensen en de referentiekaders die we krijgen vanuit beeldculturen waar we ons mee omgeven, ons leven lang. Behalve de geleefde ervaring en externe invloeden zit iets archetypisch onder die opbouw van onze referentiekaders. Elk van ons kent en snapt de zon, de maan, licht, kleur. Deels is dat aangeleerd en gevoed door waar we leven en wat we zien en meemaken, deels ook zit het dieper in onze gelaagde identiteiten.

Al met al zijn dit dus ook stapelingen – in onszelf net zoals in de verflagen in het werk van Dalmau. Schilderijen zijn het en toch ook sculpturen, met hun stapelingen van informatie, waarin de magie van een palimpsest schuilgaat en ergens in de lichtere lagen een licht naar boven lijkt te komen. Dat is waardoor we steeds maar naar deze mysterieuze schilderijen kunnen blijven kijken.

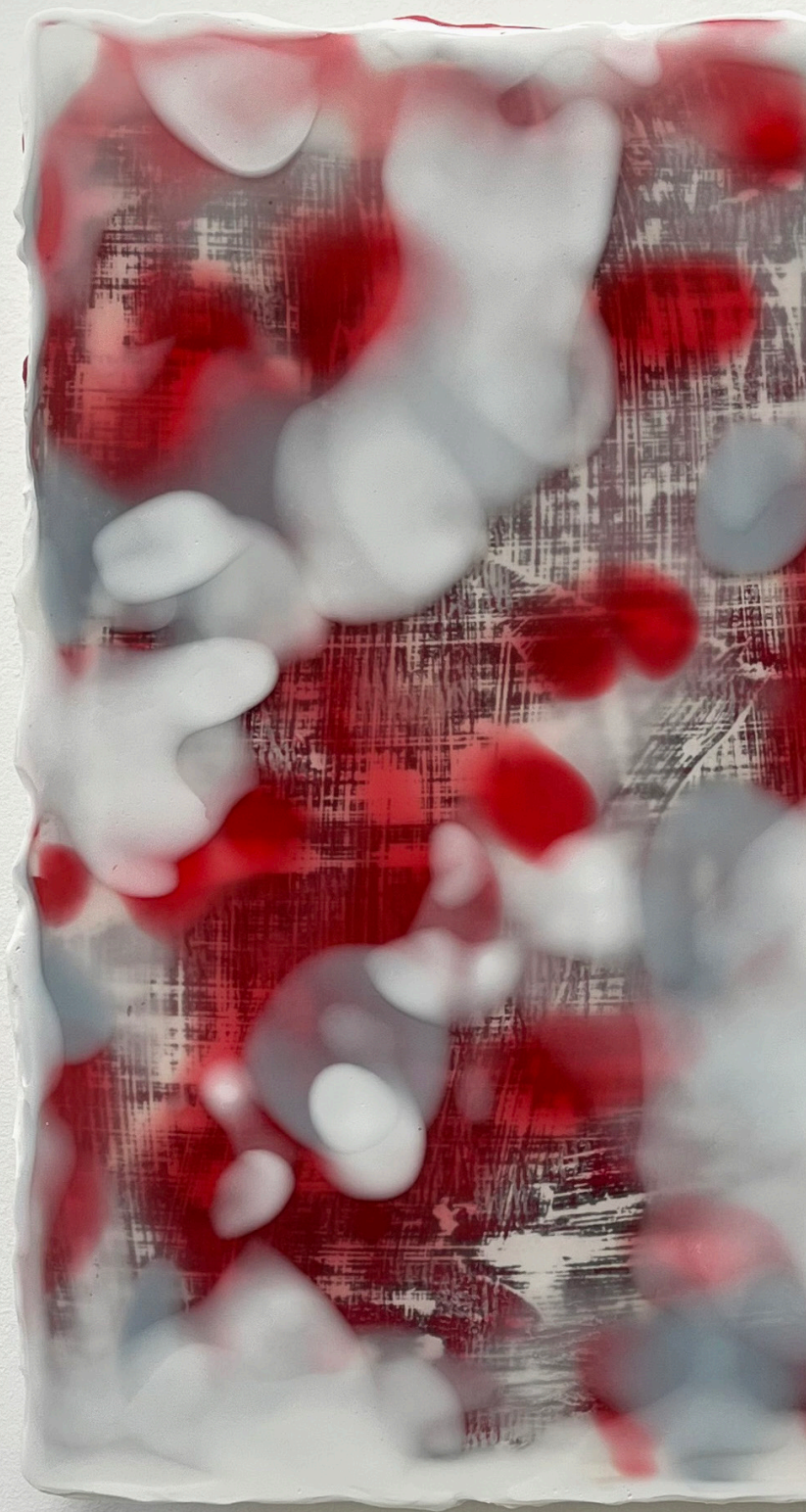
Evolution 15 XVIII

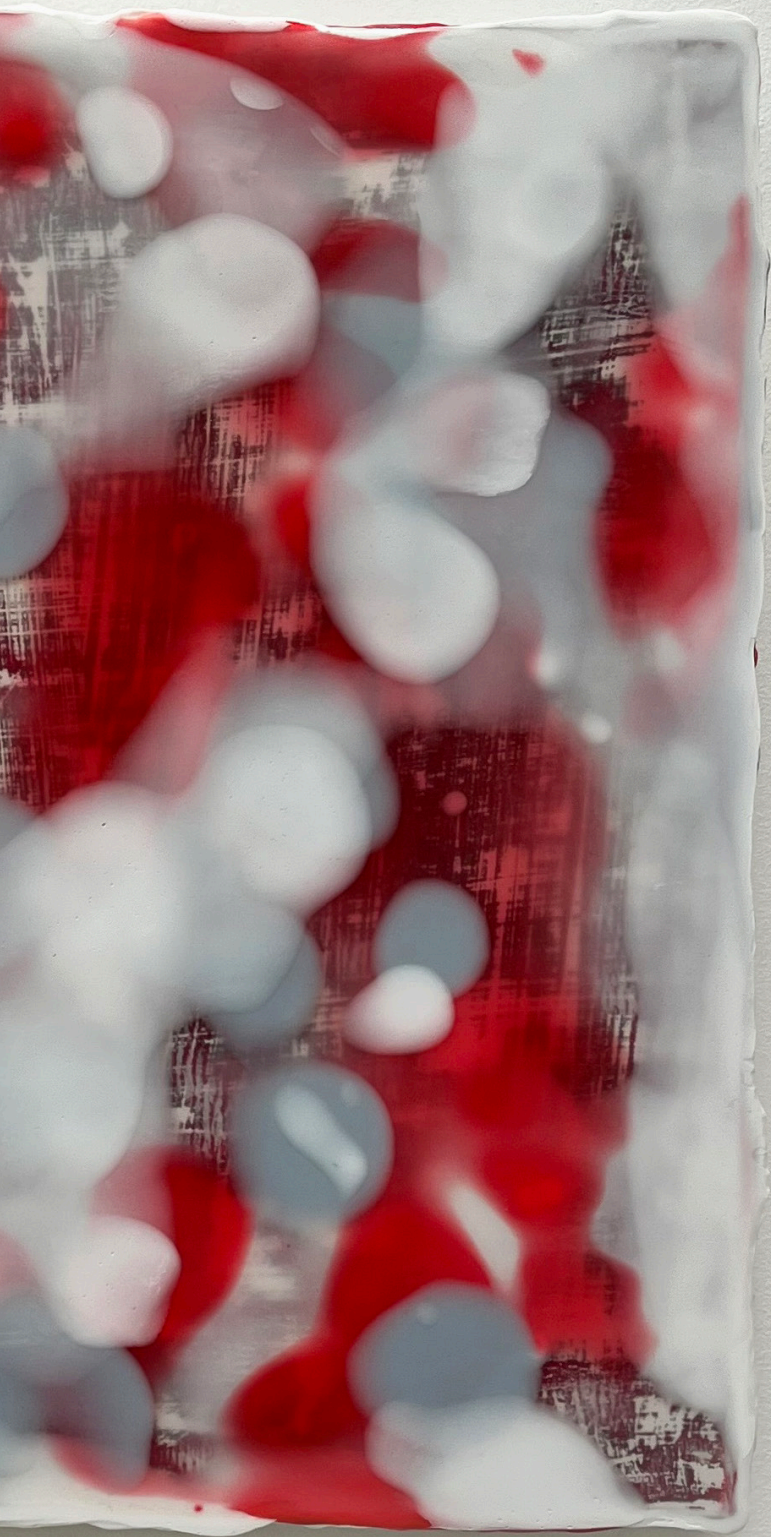
Evolution 15 XX

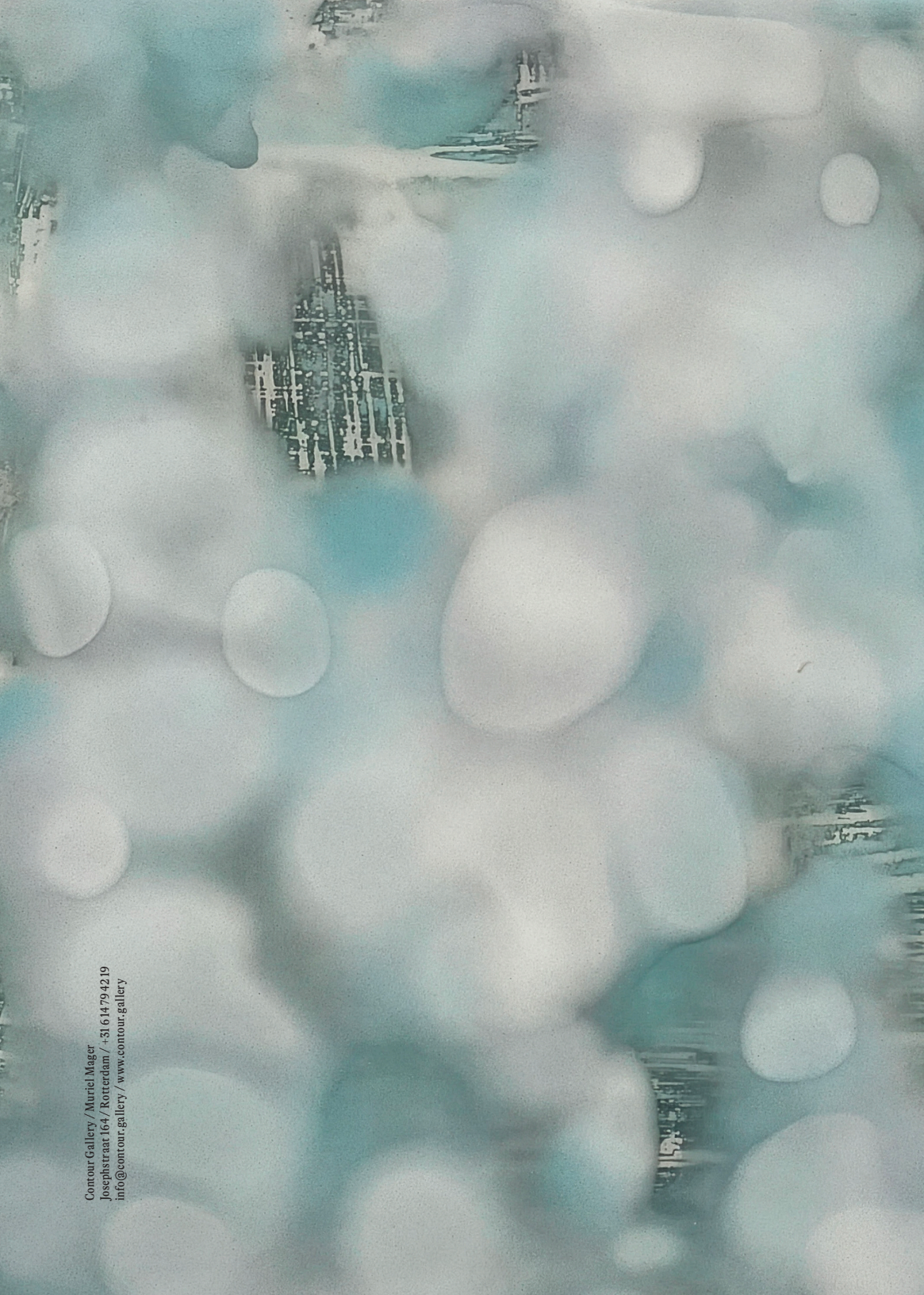
Evolution 15 XIX

Evolution 15 XXI

An aerial photograph of a city, likely Rotterdam, is shown from a high angle. The image is heavily stylized with a teal or cyan color overlay. Numerous semi-transparent, light-colored circles of varying sizes are scattered across the entire scene, creating a bokeh or bubble effect. The city's buildings and streets are visible through the overlay, though somewhat softened and less distinct due to the artistic treatment.

Contour Gallery / Muriel Mager
Josephstraat 164 / Rotterdam / +31 6 14 79 42 19
info@contour.gallery / www.contour.gallery